

STATSRÅDETS FÖRORDNING OM ERSÄTTNING AV STATENS MEDEL FÖR KOMMUNENS OCH VÄLFÄRDSOMRÅDETS KOSTNADER FÖR FRÄMJANDE AV INTEGRATION

1 Bakgrund

Lagen om främjande av integration (681/2023, nedan *integrationslagen*) träder i kraft den 1 januari 2025 och upphäver den gällande lagen med samma namn. Med stöd av 44 § 6 mom. i lagen om främjande av integration (1386/2010) har statsrådet utfärdat en förordning om ersättning av statens medel för kommunens och välfärdsområdets kostnader för främjande av integration (1393/2011). I nämnda förordning föreskrivs om beloppet av den kalkylerade ersättning som avses i 45 och 45 a § samt om den ersättning som betalas för ordnande av inledande kartläggning enligt 50 §. Kommunen kan ansöka om en ersättning på 700 euro för varje person som deltagit i kommunens inledande kartläggning. När den gällande lagen om främjande av integration upphävs, upphävs ovan nämnda förordning.

Enligt integrationslagen ersätter staten kommunen och välfärdsområdet samt myndigheterna på Åland för de kostnader för främjande av integration som fastställs i lagen och som uppstår då integrationsfrämjande tjänster ordnas för invandrade.

I 61 § i integrationslagen finns bestämmelser om den kalkylerade ersättningen till kommunen och i 62 § om den kalkylerade ersättningen till välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Kalkylerad ersättning betalas för tjänster som tillhandahålls personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen, till exempel personer som får internationellt skydd, kvotflyktingar samt personer som har en hemkommun och som får tillfälligt skydd och deras familjemedlemmar. Ersättning betalas för den tid som föreskrivs i lagen.

Enligt 61 § i integrationslagen ska till en kommun som inte hör till landskapet Åland betalas en kalkylerad ersättning av statens medel för mottagande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom., för att bedöma deras kompetens och behov av integrationstjänster, för att utarbeta en integrationsplan, för vägledning och rådgivning samt för att ordna flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning, tolkning och andra integrationsfrämjande tjänster. En kommun som hör till landskapet Åland ska av statens medel erhålla kalkylerad ersättning för att ta emot de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för att ordna de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

Enligt 62 § i integrationslagen betalas i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till välfärdsområdet av statens medel en kalkylerad ersättning för deltagande i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster och för deltagande i utarbetandet av den sektorsövergripande integrationsplanen samt för ordnandet av andra integrationsfrämjande tjänster och tolkning. Till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas av statens medel en

kalkylerad ersättning för mottagandet av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för ordnandet av de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

Enligt den gällande lagen om främjande av integration har ersättningar för tolkning som erbjuds personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. betalats till kommuner och välfärdsområden enligt de faktiska kostnaderna utan tidsgräns. För att förenkla ersättningssystemet och minska den administrativa bördan föreskrivs i integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 att ersättningarna för tolkning ska graderas som en del av den kalkylerade ersättningen. Enligt den gällande lagen om främjande av integration har det till kommunerna betalats en kalkylerad ersättning på 700 euro för kostnader för anordnande av inledande kartläggning. I fortsättningen ersätter bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster den inledande kartläggningen och kostnaderna för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster ersätts kommunerna delvis som en del av statsandelssystemet för basservice och delvis som en del av den kalkylerade ersättningen. Enligt integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 får kommunerna dessutom nya uppgifter, vars finansiering i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen har inkluderats som en del av den kalkylerade ersättningen, så som beskrivs närmare nedan.

Enligt 65 § 3 mom. i integrationslagen ska en kommun som hör till landskapet Åland av statens medel få en kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §. I 60 § i lagen föreskrivs att kommunen får finansiering via statsandelssystemet för kommunal basservice, som inte används på Åland. Avsikten är en kommun som hör till landskapet Åland ska få ersättningar för motsvarande tjänster genom den kalkylerade ersättningen, som kommunerna ansöker om på motsvarande sätt som den nuvarande ersättningen för den inledande kartläggningen.

Enligt 61 och 62 § samt 65 § 3 mom. i integrationslagen får närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalningen av ersättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

I enlighet med statsminister Petteri Orpos regeringsprogram förkortades ersättningstiden för den kalkylerade ersättningen genom regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 21/2024 rd) från tre år till två år för personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. i integrationslagen, förutom för personer som tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen, för vars del ersättningstiden förkortades från fyra till tre år från och med den 1 januari 2025. Enligt regeringsprogrammet ska kostnaderna för tolkning minska med cirka tre miljoner euro från och med 2025. I planen för de offentliga finanserna för 2024–2027 har summan preciserats till 3,1 miljoner euro. Dessa skrivningar påverkar hur kostnaderna för tolkning beaktas som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna och välfärdsområdena.

2 Innehållet i den föreslagna förordningen

I statsrådets förordning föreslås två bestämmelser om kalkylerad ersättning. I dem föreskrivs om den kalkylerade ersättning som kommunerna i Fastlandsfinland och landskapet Åland får samt om den kalkylerade ersättning som välfärdsområdena, Helsingfors stads social- och hälsovård och Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet får. I det här kapitlet beskrivs först innehållet i de två första paragraferna tematiskt så att man först beskriver de åldersbaserade betalningskategorierna och därefter de olika kostnader som den kalkylerade ersättningen består av. Dessutom presenteras ett förslag på hur den kalkylerade ersättningen fördelas mellan dessa olika myndigheter.

Dessutom föreslås i förordningen bestämmelser om kalkylerad ersättning för specialkostnader till kommuner som hör till landskapet Åland samt om förordningens ikraftträdande. Efter de tematiska motiveringarna beskrivs innehållet i paragraferna i förordningen paragraf för paragraf.

Betalningskategorier

De nuvarande betalningskategorierna är personer under 7 år och personer som fyllt 7 år. Den kalkylerade ersättningen har under de senaste åren betalats så att för en person som fyllt 7 år betalas

2 300 euro per år och för en person under 7 år betalas 6 845 euro per år. Från och med den 1 januari 2023 har i fråga om personer under 7 år 95 procent, det vill säga 6 503 euro, betalats till kommunen och 5 procent, det vill säga 342 euro, betalats till välfärdsområdet. I fråga om personer som fyllt 7 år har 85 procent, det vill säga 1 955 euro, betalats till kommunen och 15 procent, det vill säga 345 euro, betalats till välfärdsområdet.

Till Helsingfors stad betalas en kalkylerad ersättning som betalas till både kommunen och välfärdsområdet. Ersättningarna betalas separat för att Helsingfors stad i sin bokföring ska kunna särskilja mellan finansieringen av social- och hälsovården och finansieringen av den övriga verksamheten.

För närvarande har den ovan beskrivna kalkylerade ersättningen till fullt belopp betalats till en kommun i landskapet Åland och finansieringen har riktats till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland, ÅHS, inom landskapet. Avsikten är att i fortsättningen anvisa hälso- och sjukvårdens andel direkt till ÅHS. För socialservicen på Åland svarar Kommunernas socialtjänst k.f. och därför betalas socialvårdens andel som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna i landskapet Åland.

Även i fortsättningen är betalningskategorierna personer under 7 år och personer som fyllt 7 år, men för personer som fyllt 18 år betalas till kommunerna under personens första år som myndig en kalkylerad ersättning för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster samt en tilläggsersättning för kostnader för ordnande av flerspråkig samhällsorientering och integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. I motiveringarna till regeringens proposition med förslag till lag om främjande av integration RP 208/2022 rd har preliminärt bedömts hur den kalkylerade ersättningen fördelas.

Om en person börjar omfattas av den kalkylerade ersättningen som 7–17-åring och fyller 18 år under ersättningstiden, betalas för personen i fråga en tilläggsersättning till kommunen under personens första år som myndig från och med följande månad efter att personen har fyllt 18 år. Tilläggsersättning för personer som fyllt 18 år betalas högst under personens första år som myndig.

Tolkning

Enligt den gällande integrationslagen ersätts kostnaderna för tolkning som ordnats för personer enligt 2 § 2 och 3 mom. utan tidsgräns fram till utgången av 2024. Från och med början av 2025 har ersättningarna för kostnaderna för tolkning inkluderats som en del av den kalkylerade ersättningen.

Kalkylerad ersättning betalas enligt integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 till kommunen och välfärdsområdet för tre år för andra personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen än kvotflyktingar, för vilka ersättning betalas för fyra år. Det är dock skäl att beakta att det faktum att kostnader för tolkning inbegrips i den kalkylerade ersättningen inte påverkar det totala beloppet av de ersättningar som betalas för tolkningen på riksnivå, eftersom ökningen av den kalkylerade ersättningen till följd av tolkningen grundar sig på de ersättningar som nu betalas till kommunerna och välfärdsområdena genom att det totala beloppet av de ersättningar som betalats för tolkningen divideras med antalet personer som omfattas av de kalkylerade ersättningarna. Behovet av tolkning kan också variera betydligt mellan de invandrade. Bestämmelser om ordnande av tolkning finns i förvaltningslagen (434/2003). Kommunen och välfärdsområdet kan finansiera kostnaderna för tolkning från sin kalkylerade ersättning eller annan finansiering, eftersom den kalkylerade ersättningen inte är öronmärkt.

I fråga om tolkning föreslås att 40 procent av ersättningarna betalas till kommunerna i Fastlandsfinland och 60 procent till välfärdsområdena och att 70 procent av ersättningarna betalas till kommunerna i landskapet Åland och 30 procent till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. År 2022 betalades cirka 13,5 miljoner euro i ersättningar för tolkning till kommunerna och 11 233 personer omfattades av de kalkylerade ersättningarna.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering sänks ersättningsnivån för tolkningskostnader med 3,1 miljoner euro per år. Då betalas för tolkningskostnaderna till kommunerna och välfärdsområdena sammanlagt 10,4 miljoner euro/år beräknat enligt 2022 års nivå (13,5 miljoner euro – 3,1 miljoner euro = 10,4 miljoner euro).

Det föreslås att betalningstiden för den kalkylerade ersättningen förkortas i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering och regeringens proposition (projektnummer TEM018:00/2023) som var på remiss 19.9–23.10.2023 från nuvarande tre år till två år samt för kvotflyktingar från fyra år till tre år. För att kompensera detta inkluderas i tolkningskostnaderna under ersättningstiden för den kalkylerade ersättningen tolkningskostnader för ett år, som om betalningstiden för den kalkylerade ersättningen inte hade förkortats skulle ha betalats som en del av den kalkylerade ersättningen för det senaste året. Tolkningskostnadernas andel av den kalkylerade ersättningen uppgår då till sammanlagt 1 389 euro/person/år (3 år * 10,4 miljoner euro/2 år/11 233 personer = 1 389 euro/person). Andelen för en kommun i Fastlandsfinland är 556 euro/person/år (1 389 euro * 40 % = 556 euro/person) och välfärdsområdets andel är 833 euro/person/år (1 389 euro * 60 % = 833 euro/person). Andelen för en kommun i landskapet Åland är 972 euro/person/år (1 389 euro * 70 % = 972 euro/person) och andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland är 417 euro/person/år (1 389 euro * 30 % = 417 euro).

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Enligt den gällande lagen om främjande av integration betalas till kommunen kalkylerad ersättning för kostnader för anordnande av inledande kartläggning enligt 9 §. Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den kalkylerade ersättningen är 700 euro. Ersättning har betalats för varje invandrare som deltagit i den inledande kartläggningen oberoende av om de är sådana personer som avses i 2 § 2 eller 3 mom. i lagen.

I integrationslagen som träder i kraft i början av 2025 ersätter bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster den inledande kartläggningen. För att förenkla ersättningssystemet och minska den administrativa bördan inbegrips i och med reformen av integrationslagen i fråga om de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. den kalkylerade ersättning som tidigare betalats för den inledande kartläggning som kommunen gjort för dem i den kalkylerade ersättning som för det första året betalas för personer som fyllt 18 år, eftersom bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster görs i början av integrationsprocessen.

Enligt integrationslagen utarbetar arbetskraftsmyndigheten en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare som är arbetslös arbetssökande. Bestämmelser om finansieringen av arbetskraftsservicen finns i den lagstiftning som gäller den. Enligt integrationslagen utarbetar kommunen en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrad som står utanför arbetskraften och som avses i 2 § 3 eller 4 mom., får stöd för hemvård av barn eller ber om en bedömning eller i fråga om vilken kontakt tagits på det sätt som avses i 9 § och som anses behöva en bedömning. I fråga om andra personer än de som avses i 2 § 3 eller 4 mom. betalas ersättning för utarbetandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 60 § i integrationslagen som en del av statsandelssystemet för kommunal basservice.

Enligt integrationslagen ska kommunen utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster bland annat för invandrarföräldrar som får stöd för hemvård av barn. Personer som omfattas av den kalkylerade ersättningen står utanför arbetskraften huvudsakligen av familjeskäl. Största delen av dessa personer som står utanför arbetskraften av familjeskäl är kvinnor. År 2019 fanns det cirka 2 400 nya personer som har fyllt 18 år och som kommer att omfattas av de kalkylerade ersättningarna. Cirka 47 procent av dessa är kvinnor, det vill säga cirka 1128. Cirka 23 procent, det vill säga cirka 260 personer, beräknas vara utanför arbetskraften på grund av familjeledighet. Den kalkylerade ersättningen för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster riktas till kommunen. Då beräknas de totala kostnaderna för bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster för ovan nämnda målgrupp för kommunen uppgå till sammanlagt cirka 182 000 euro (260 x 700 euro = 182 000 euro). När denna kostnad för första gången divideras med

antalet 18 år fyllda personer som omfattas av ersättningarna, fördelas i genomsnitt 76 euro (182 000 euro/2 400 = 76 euro) till den kalkylerade ersättningen. Personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. är huvudsakligen arbetssökande eller får stöd för hemvård eller utkomststöd och därför ingår ersättningarna för deras del redan i de övriga kategorierna.

Förutom kommunen deltar även välfärdsområdet i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster. En sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster utarbetas i regel för kvotflyktingar, barn eller unga som kommit till landet utan vårdnadshavare, offer för människohandel eller personer som annat än tillfälligt får utkomststöd. En sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster utarbetas också för andra invandrade, om bedömningen av personens servicebehov förutsätter samordning av kommunens och välfärdsområdets tjänster. Å andra sidan kan kommunen också utarbeta en sedvanlig bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för kvotflyktingar, barn eller unga som kommit till Finland utan vårdnadshavare, offer för människohandel eller invandrare som får utkomststöd, om det är uppenbart att invandraren inte har behov av social- och hälsovårdstjänster i anslutning till integrationen eller av någon annan grundad anledning.

Folkpensionsanstalten har meddelat kommunen att cirka 800 personer som annat än tillfälligt får utkomststöd är kunder inom integrationstjänsterna varje år. Andelen invandrare med flyktningbakgrund av alla invandrare som fick utkomststöd var 48 procent 2018, det vill säga 384 personer. Dessa personer ska dock i mån av möjlighet vägledas att anmäla sig som arbetssökande, vars bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster utarbetas som en del av arbetskraftsservicen och finansieringen av den. Bestämmelser om finansieringen till kommunen av bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster hos invandrare som är arbetslösa arbetssökande utfärdas som en del av reformen av arbetskraftsservicen (lagen om ordnande av arbetskraftsservice, 380/2023).

Dessutom ska en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster i fortsättningen alltid utarbetas även för offer för människohandel som fått uppehållstillstånd, uppehållsrätt eller uppehållstillståndskort. Enligt uppskattning har 115 offer för människohandel fyllt 18 år och är sådana personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. som ingår i den kalkylerade ersättningen. Dessutom ska en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster utarbetas också för andra personer än sådana som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och för vilka det finns ett behov av att samordna integrations- och social- och hälsovårdstjänsterna. Välfärdsområdet deltar alltså i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrations- tjänster för kvotflyktingar, offer för människohandel, personer som annat än tillfälligt får utkomststöd och vid behov för andra personer som avses i 2 § 3 och 4 mom.

Det är dock möjligt att det inte finns behov av att utarbeta en sektorsövergripande bedömning för alla kvotflyktingar, offer för människohandel eller personer som annat än tillfälligt får utkomststöd eller att de kan hänvisas till arbetskraftsservicen, så det totala antalet sektorsövergripande bedömningar som utarbetas för personer utanför arbetskraften uppskattas vara högst cirka 500 personer per år. Till exempel vägleds största delen av kvotflyktingarna att bli arbetssökande, för vilka kostnaderna för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster inkluderas i finansieringen av arbetskraftsservicen. Dessutom kan en del av kvotflyktingarna höra till grupper utanför arbetskraften som redan finns med i beräkningen, till exempel personer som får stöd för hemvård eller utkomststöd annat än tillfälligt. Antalet barn och ungdomar som kommer utan vårdnadshavare är litet och det är också möjligt att ta sig an deras servicebehov med en kundplan inom socialvården, småbarnspedagogiken eller ett annat allmänt servicesystem och därmed är bedömningen att det inte kommer att göras särskilt många bedömningar av kompetens och behovet av integrationstjänster för dem. Kommunerna och välfärdsområdena deltar alltså tillsammans i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster för sammanlagt cirka 500 myndiga personer (384 + 115 = 499) som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och som står utanför arbetskraften.

Då beräknas de totala kostnaderna för den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster uppgå till sammanlagt cirka 350 000 euro (500 * 700 euro = 350 000 euro). Kommunen får hälften av 350 000 euro i ersättning och välfärdsområdet hälften, det vill säga cirka 175 000 euro per myndighet. När denna kostnad delas med antalet personer som fyllt 18 år

och som för första gången omfattas av ersättningarna, anvisas i genomsnitt 73 euro (175 000 euro/2 400 = 73 euro) till den kalkylerade ersättningen både till kommunen och välfärdsområdet när ersättning betalas för personen under dennes första år som myndig, eftersom en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster görs i början av integrationsprocessen.

Ersättningen för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för personer som fyllt 18 år uppgår alltså för kommunens del till sammanlagt 149 euro (76 euro + 73 euro) och för välfärdsområdets del till 73 euro. Ersättningen betalas utöver den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 7 år.

I Ålands landskapslag om främjande av integration (ÅFS 2012:74) föreskrivs delvis om motsvarande tjänster som i den gällande integrationslagen. I landskapslagen är målgruppen för den inledande kartläggningen i kommunen invandrade som får utkomststöd och andra som behöver det. I landskapslagen finns inga bestämmelser om till exempel en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster. Därför ska den kalkylerade ersättningen för en inledande kartläggning som betalas till en kommun i landskapet Åland motsvara den normala ersättningen för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster i en kommun i Fastlandsfinland, det vill säga 76 euro.

Integrationsutbildning

Många personer som omfattas av 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen är arbetslösa arbetssökande, varvid Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för att ordna vissa av deras integrationstjänster och finansieringen av deras tjänster är en del av finansieringen av Arbetskraftsservicen. I huvudsak är denna finansiering helt fristående från ersättningarna enligt integrationslagen. Ett undantag från detta är den integrationsutbildning som ordnas i form av Arbetskraftsutbildning för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen.

Finansieringen av integrationsutbildningen inkluderas i den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 18 år i enlighet med riktlinjerna i reformen av Arbetskraftsservicen. I samband med beredningen av reformen av Arbetskraftsservicen beräknades finansieringen enligt prisnivån 2019, eftersom kostnaderna för 2020–2022 avvek från den tidigare nivån på grund av covid-19-pandemin. År 2023 har nivån stigit, men är ändå lägre än nivån 2019. Kostnaden för den integrationsutbildning som inkluderas i den kalkylerade ersättningen beräknas enligt planen för de offentliga finanserna för 2025–2028 (statsminister Orpos regerings ramförhandlingar 15–16.4.2024: "Ersättningen för integrationsutbildning sänks så att den motsvarar de minskade kostnaderna.") enligt prisnivån 2023.

Sammanlagt användes 2023 cirka 69,2 miljoner euro för integrationsutbildning arrangerad inom ramen för Arbetskraftsutbildningen. År 2023 var priset på en ettårig integrationsutbildning i genomsnitt 8 223 euro per person (251 * 32,76 euro per studerandearbetsdag), varvid en cirka ett år lång integrationsutbildning skulle ha kunnat ordnas för cirka 8 415 personer. Det ökade behovet av integrationsutbildning har i synnerhet påverkats av antalet personer som får tillfälligt skydd. En del av de personer som får tillfälligt skydd och som deltagit i integrationsutbildning har dock inte omfattats av de kalkylerade ersättningarna eftersom de har kunnat delta i integrationsutbildning redan innan de fick en hemkommun. Sysselsättning har också varit vanligare bland personer som får tillfälligt skydd än bland andra som omfattas av den kalkylerade ersättningen.

Enligt en tidigare bedömning skulle cirka 2 070 personer (cirka 40 procent) av dem som deltagit i integrationsutbildning som ordnats i form av Arbetskraftsutbildning utifrån antalet invandrare 2019 ha varit sådana personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen, det vill säga personer som omfattas av den kalkylerade ersättningen. För deras del skulle kostnaderna för integrationsutbildningen ha varit cirka 20 miljoner euro, vilket skulle ha lagts till den kalkylerade tilläggsersättning som betalas för personer som fyllt 18 år för det första året. Sammanlagt 19 489 personer, av vilka 4 704 personer för första gången kom att omfattas av den kalkylerade ersättningen, omfattades 2019 av den kalkylerade ersättningen. År 2019 var uppskattningsvis cirka 51 procent av dem som omfattades av de kalkylerade ersättningarna 18 år fyllda, så antalet nya 18 år fyllda som skulle omfattas av den

kalkylerade ersättningen skulle ha varit cirka 2 400 personer. Då skulle för det första året i genomsnitt 8 333 euro (20 miljoner euro/2 400 = 8 333 euro) ha fördelats till den kalkylerade ersättningen, eftersom en del av dem som fyllt 18 år till exempel på grund av sin ålder eller familjesituation skulle stå utanför arbetskraften eller på grund av sin livssituation eller sitt individuella behov delta i annan integrationsutbildning än sådan som ordnas i form av arbetskraftsutbildning, som finansieras till exempel som en del av utbildningen inom det fria bildningsarbetet eller den grundläggande utbildningen för vuxna.

Vid beräkning enligt integrationsutbildningens prisnivå 2023 (år 2023 var priset för en ettårig integrationsutbildning i genomsnitt 8 223 euro, medan det år 2019 var 9 669 euro) för en person som fyllt 18 år fördelas i genomsnitt 7 092 euro till ordnande av integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning ($2\,070 \cdot 8\,223 \text{ euro} / 2\,400 = 7\,092 \text{ euro}$).

Eftersom det är fråga om fördelning av den befintliga finansieringen av arbetskraftsservicen i Fastlandsfinland till kommunerna och därigenom till arbetskraftsmyndigheterna, gäller ersättningen till denna del inte kommunerna i landskapet Åland. I landskapet Åland finansieras arbetskraftsservicen av landskapet.

Flerspråkig samhällsorientering

Enligt 25 § i integrationslagen ska en kommun i Fastlandsfinland ordna samhällsorientering för integrationskunden, i den mån det är möjligt på hans eller hennes modersmål eller på ett språk som han eller hon annars har goda kunskaper i. I motiveringarna till regeringens proposition RP 208/2022 rd om integrationslagen har man bedömt att kostnaderna för flerspråkig samhällsorientering är 500 euro/person. Detta inkluderas i ersättningen för det första året som betalas till kommunerna i Fastlandsfinland för personer som fyllt 18 år.

I Ålands landskapslag om främjande av integration (ÅFS 2012:74) föreskrivs om motsvarande tjänster som i den gällande integrationslagen och i landskapslagen förutsätts inte att kommunerna ordnar flerspråkig samhällsorientering. Därför gäller ersättningen till denna del inte kommunerna i landskapet Åland. Om en kommun i landskapet Åland ordnar flerspråkig samhällsorientering kan den med stöd av 3 § i förordningen ansöka om ersättning för detta på det sätt som beskrivs nedan.

Fördelning av den kalkylerade ersättningen

Sammanlagt betalas kalkylerad ersättning enligt tabellerna nedan till kommunerna och välfärdsområdena i Fastlandsfinland samt till kommunerna och ÅHS i landskapet Åland. De eurobelopp som presenteras i tabellerna beskriver den ersättning som betalas för ett år (12 mån.).

Fastlandet: Utformning av den kalkylerade ersättningen, barn under 7 år

Kalkylerad ersättning personer under 7 år	Kommun (euro/person)	Välfärdsområde (euro/person)
Nuvarande ersättning 6 845 euro, fördelning 95–5 %	6 503	342
Tolkning 1 389 euro, fördelning 40–60 %	556	833
Totalt	7 059	1 175

Fastlandet: Utformning av den kalkylerade ersättningen, 7 år fyllda

Kalkylerad ersättning 7 år fyllda	Kommun (euro/person)	Välfärdsområde (euro/person)
Nuvarande ersättning 2 300 euro, fördelning 85–15 %	1 955	345
Tolkning 1 389 euro, fördelning 40–60 %	556	833
Totalt	2 511	1 178

Till en kommun i Fastlandsfinland betalas utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år dessutom för en person som fyllt 18 år 7 741 euro i tilläggsersättning under personens första år som myndig, och denna innefattar en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster (149 euro) samt kostnader för ordnande av flerspråkig samhällsorientering (500 euro) och integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning (7 092 euro). Till ett välfärdsområde betalas på motsvarande sätt utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år för en person som fyllt 18 år en tilläggsersättning på 73 euro under personens första år som myndig för en sektor-sövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster.

Åland: Utformning av den kalkylerade ersättningen, barn under 7 år

Kalkylerad ersättning personer under 7 år	Kommun (euro/person)	Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland (euro/person)
Nuvarande ersättning 6 845 euro, fördelning 95–5 %	6 503	342
Tolkning 1 389 euro, fördelning 70–30 %	972	417
Totalt	7 475	759

Åland: Utformning av den kalkylerade ersättningen, 7 år fyllda

Kalkylerad ersättning – 7 år fyllda	Kommun (euro/person)	Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland (euro/person)
Nuvarande ersättning 2 300 euro, fördelning 93–7 %	2 139	161
Tolkning 1 389 euro, fördelning 70–30 %	972	417
Totalt	3 111	578

Till en kommun som hör till landskapet Åland betalas utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år för en person som fyllt 18 år dessutom en tilläggsersättning på 76 euro under personens första år som myndig för en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster.

Specialmotivering

1 §. Kalkylerad ersättning till kommuner. Det föreslås att det i 1 § i statsrådets förordning föreskrivs om kalkylerade ersättningar till kommunerna. Enligt förslaget ska det av statens medel betalas kalkylerad ersättning för kostnader som föranleds av ordnande av verksamhet enligt 61 § i lagen om främjande av integration till kommuner som inte hör till landskapet Åland, inklusive Helsingfors stad, enligt tre olika betalningskategorier.

I de statliga ersättningarna har beaktats att myndigheterna i landskapet Åland organiseras på ett sätt som avviker från Fastlandsfinland och därför betalas ersättningar till kommunerna i landskapet Åland samt till hälso- och sjukvårdsmyndigheten på ett annat sätt än till kommunerna och välfärdsområdena i Fastlandsfinland.

Enligt en bedömning fördelas i fråga om **personer under 7 år** 95 procent av den nuvarande kalkylerade ersättningen som betalas (6 845 euro/person/år) till integrationsfrämjande tjänster som kommunen ordnar, till exempel ordnande av småbarnspedagogik och andra tjänster för barn. En gradering av tolkningsersättningen till en del av den kalkylerade ersättningen innebär i fråga om personer under 7 år i Fastlandsfinland ett tillägg på 556 euro till den kalkylerade ersättningen. Då är den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna i Fastlandsfinland för personer under 7 år 7 059 euro/person/år (6 845 euro * 95 % + 556 euro = 7 059 euro).

Enligt en bedömning fördelas i fråga om **personer som fyllt 7 år** 85 procent av den nuvarande kalkylerade ersättningen (2 300 euro/person/år) till integrationsfrämjande tjänster som en kommun i

Fastlandsfinland ordnar, till exempel bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, utarbetande och uppföljning av integrationsplanen, vägledning och rådgivning samt ordnande och utveckling av andra integrationsfrämjande tjänster. Den kalkylerade ersättningen ska som integrationsfrämjande tjänster för personer enligt 2 § 3 och 4 mom. täcka också bland annat bildnings-, kultur-, motions- och fritidstjänster, tjänster för barn och unga, främjande av välbefinnande och hälsa samt åtgärder och tjänster som främjar delaktighet, förebygger rasism och främjar goda befolkningsförhållanden. En gradering av tolkningsersättningen till en del av den kalkylerade ersättningen innebär för en kommun i Fastlandsfinland ett tillägg på 556 euro till den kalkylerade ersättningen. Då är den kalkylerade ersättning som betalas till en kommun i Fastlandsfinland för personer som fyllt 7 år, med undantag av ersättningen för personer som fyllt 18 år under deras första år som myndiga, 2 511 euro/person/år ($2\,300 \text{ euro} * 85 \% + 556 \text{ euro} = 2\,511 \text{ euro}$).

För **personer som fyllt 18 år** betalas till kommunen utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år under det första året ersättning för kostnader som orsakas av tjänster som ordnas för personer som fyllt 18 år, till exempel bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster samt ordnande av flerspråkig samhällsorientering och integrationsutbildning i form av arbetskraftsutbildning. Enligt riktlinjerna i reformen av arbetskraftsservicen överförs finansieringen av den integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning graderat som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna för de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. För en person som fyllt 7 år betalas då utöver den kalkylerade ersättningen till kommunen en tilläggsersättning för en person som fyllt 18 år under dennes första år som myndig. Ersättningen för anordnande av integrationsutbildning och flerspråkig samhällsorientering betalas under en persons första år som myndig eftersom målet är att så snabbt som möjligt styra invandrarkunder till integrationsfrämjande tjänster.

Vad gäller den nuvarande ersättningen för inledande kartläggning uppgår ersättningen till en kommun i Fastlandsfinland till 149 euro enligt det som beräknats ovan. Denna inbegriper också en ersättning för en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster. För en kommun i landskapet Åland uppgår ersättningen för en person som fyllt 18 år till 76 euro.

Vad gäller integrationsutbildningen uppgår ersättningen för en person som fyllt 18 år till 7 092 euro. Endast kommunerna i Fastlandsfinland får ersättning för integrationsutbildningen eftersom arbetstjänsterna i landskapet Åland hör till de utgifter som hänför sig till landskapets självstyrelse och för vars finansiering medel överförs från statsbudgeten till landskapet Åland.

I landskapet Åland delas den kalkylerade ersättningen för **personer under 7 år** mellan kommunerna i landskapet och Ålands hälso- och sjukvård i samma proportion som i Fastlandsfinland. Däremot ska 93 procent av den kalkylerade ersättningen för en **person som fyllt 7 år** fördelas till en kommun i landskapet Åland och 7 procent till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. För socialservicen på Åland svarar Kommunernas socialtjänst k.f. och därför betalas socialvårdens andel som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna i landskapet Åland.

Vad gäller ersättningar för tolkning uppskattas andelen för kommunerna i landskapet Åland uppgå till 70 procent och andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland uppgå till 30 procent. Därmed är andelen för kommunerna i landskapet Åland 972 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 70 \% = 972 \text{ euro/person}$) och andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland 417 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 30 \% = 417 \text{ euro}$).

Sammanlagt betalas till en kommun som hör till landskapet Åland en kalkylerad ersättning för tjänster som ordnas för en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. i integrationslagen enligt följande: 7 475 euro för en person under 7 år, 3 111 euro för en person som fyllt 7 år. För en person som fyllt 18 år betalas dessutom 76 euro under personens första år som myndig för ordnandet av den inledande kartläggningen.

2 §. Kalkylerad ersättning till välfärdsområden, Helsingfors stad och Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet. Av statens medel betalas till välfärdsområdena och till Helsingfors stads social- och hälsovårdsaktörer i enlighet med 62 § i integrationslagen en kalkylerad ersättning för kostnaderna för deltagande i den sektorsövergripande bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster och för deltagande i utarbetandet av en sektorsövergripande integrationsplan samt för kostnader

för ordnande av andra integrationsfrämjande tjänster och tolkning för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom.

Enligt en bedömning fördelas i fråga om **personer under 7 år** 5 procent av den nuvarande kalkylerade ersättningen som betalas (6 845 euro/person/år) till social- och hälsovårdstjänster som främjar integrationen och som ordnas av välfärdsområdena och Helsingfors stad. En gradering av tolkningsersättningen till en del av den kalkylerade ersättningen innebär i fråga om personer under 7 år för välfärdsområdena och Helsingfors stad ett tillägg på 833 euro till den kalkylerade ersättningen. Då är den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdena för personer under 7 år $1\,175$ euro/person/år ($6\,845 \text{ euro} * 5 \% + 833 \text{ euro} = 1\,175 \text{ euro}$).

Enligt en bedömning fördelas i fråga om **personer som fyllt 7 år** 15 procent av den nuvarande kalkylerade ersättningen som betalas (2 300 euro/person/år) till social- och hälsovårdstjänster som främjar integrationen och som ordnas av välfärdsområdena och Helsingfors stad. En gradering av tolkningsersättningen till en del av den kalkylerade ersättningen innebär för välfärdsområdena och Helsingfors stad ett tillägg på 833 euro till den kalkylerade ersättningen. Då är den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdena och Helsingfors stad för personer som fyllt 7 år, med undantag av ersättningen för personer som fyllt 18 år under deras första år som myndiga, $1\,178$ euro/person/år ($2\,300 \text{ euro} * 15 \% + 833 \text{ euro} = 1\,178 \text{ euro}$).

Till välfärdsområdena och Helsingfors stad betalas utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år för en person som fyllt 18 under dennes första år som myndig en tilläggsersättning på 73 euro för kostnaderna för utarbetandet av en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster.

Till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas i enlighet med 62 § i integrationslagen av statens medel en kalkylerad ersättning för mottagandet av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för ordnandet av de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration. Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland deltar inte i utarbetandet av den inledande kartläggningen och integrationsplanen enligt landskapets integrationslag, och därför betalas heller ingen ersättning för detta.

I landskapet Åland delas den kalkylerade ersättningen för **personer under 7 år** mellan kommunerna i landskapet och Ålands hälso- och sjukvård i samma proportion som i Fastlandsfinland. Däremot ska 93 procent av den kalkylerade ersättningen för en **person som fyllt 7 år** fördelas till en kommun i landskapet Åland och 7 procent till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. För socialservicen på Åland svarar Kommunernas socialtjänst k.f. och därför betalas socialvårdens andel som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna i landskapet Åland.

Vad gäller ersättningar för tolkning uppskattas andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland uppgå till 30 procent och andelen för kommunerna i landskapet Åland uppgå till 70 procent. Då uppgår andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland av tolkningskostnaderna till 417 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 30 \% = 417 \text{ euro}$).

Den kalkylerade ersättning som betalas till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för personer under 7 år är 759 euro/person/år. Den kalkylerade ersättningen till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för personer som fyllt 7 år är 578 euro/person/år.

3 §. Kalkylerad ersättning för specialkostnader till kommuner som hör till landskapet Åland. Enligt 65 § 3 mom. i lagen om främjande av integration ska en kommun som hör till landskapet Åland få en kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §. Som en del av statsandelsfinansieringen för basservice ersätts kommunen för vägledning och rådgivning enligt 10 § i lagen om främjande av integration, i fråga om andra personer än de som avses i 2 § 3 och 4 mom. och arbetssökande för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster eller sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, utarbetande av en integrationsplan, en sektorsövergripande integrationsplan eller en integrationsplan för familjer samt översyn av en plan, i fråga om andra personer än de som avses i 2 § 3 och 4 mom. ordnande av flerspråkig samhällsorientering samt sektorsövergripande samarbete för integration.

Eftersom kommunerna i landskapet Åland inte omfattas av statsandelsfinansieringen kan kommunerna i landskapet Åland ansöka om kalkylerad ersättning för dessa kostnader om de ordnar tjänsterna i fråga. Dessutom kan kommunerna i landskapet Åland ansöka om kalkylerad ersättning för ordnande av flerspråkig samhällsorientering även för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. och eftersom Ålands landskapslag inte föreskriver om en skyldighet att ordna flerspråkig samhällsorientering, är en förutsättning för att ersättning ska betalas att tjänsten också ordnas.

Enligt 10 § i lagen om främjande av integration ska kommunen sörja för allmän vägledning och rådgivning för invandrare och integrationskunder. Kommunen ansvarar för att det inom dess område finns verksamhetsställen eller tjänster som motsvarar behovet och där invandraren kan få personlig vägledning och rådgivning oavsett orsaken till invandringen och vistelsens längd. I Fastlandsfinland har verksamheten utvecklats så att de största städerna själva ordnar verksamheten, men i andra områden har det på grund av det mindre antalet invandrade varit ändamålsenligt att ordna tjänsten i samarbete mellan kommunerna, till exempel i hela landskapet. I slutet av 2022 bodde cirka 2 900 personer med ett främmande språk som modersmål på Åland. Det är inte ändamålsenligt att varje kommun ordnar tjänsten själv, utan en kommun kan vid behov ordna vägledning och rådgivning med låg tröskel för personer med ett främmande språk som modersmål i hela landskapet Åland. Av dem som talar ett främmande språk som modersmål i landskapet Åland bor cirka 86 procent i Mariehamn eller i andra kommuner på samma ö. Av dem som talar främmande språk bor cirka 7 procent på öar med broförbindelse till Fastlandsåland och cirka 7 procent på öar utan broförbindelse. Om man i landskapet kommer överens om att en kommun ordnar sådan vägledning och rådgivning med låg tröskel som vid behov erbjuds alla personer med ett främmande språk som modersmål på Åland, kan kommunen i fråga ansöka om en ersättning för ordnandet av verksamheten som uppgår till 11 800 euro/år. Kostnaden har ställts i proportion till antalet personer med ett främmande språk som modersmål i Fastlandsfinland. I kommunerna i landskapet Åland bor 0,59 procent av det totala antalet personer med ett främmande språk som modersmål i Finland. Till kommunerna i Fastlandsfinland anvisas 2 miljoner euro för ordnande av vägledning och rådgivning enligt 10 § i integrationslagen ($0,59 \% * 2\,000\,000 \text{ euro} = 11\,800 \text{ euro}$). Denna andel har inte beaktats i planen för de offentliga finanserna, utan den förutsätter tilläggsfinansiering.

I fråga om andra personer än de som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen om främjande av integration har kostnaderna för utarbetandet av den inledande kartläggningen, integrationsplanen och vid behov av integrationsplanen för familjen samt översynen av planen uppskattats till 700 euro per person, vilket motsvarar den nuvarande ersättningen för inledande kartläggning. Ersättning kan sökas endast en gång för samma person för denna tjänst. Beloppet är större än den kalkylerade ersättningen för utarbetande av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och en integrationsplan som avses i 1 §, eftersom dessa 700 euro söks för den person för vilken den inledande kartläggningen har gjorts (åtminstone den inledande intervjun). Däremot betalas den kalkylerade ersättning som avses i 1 § för varje person som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen, även om en stor del av dessa personer är arbetssökande och deras bedömning av kompetens och behov av integrationstjänster och integrationsplan därmed utarbetas av Arbetskraftsmyndigheten. År 2022 ansökte kommunerna i landskapet Åland inte om separat ersättning för ordnande av inledande kartläggning för en person som inte är arbetssökande. För att kommunerna i landskapet Åland fortfarande ska ha möjlighet att vid behov ansöka om ersättning ska det under moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) finnas finansiering för att betala ersättning för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för åtminstone några personer. Till exempel uppgår kostnaderna för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för fem personer till 3 500 euro ($5 * 700 \text{ euro} = 3\,500 \text{ euro}$). Denna andel har inte beaktats i planen för de offentliga finanserna, utan den förutsätter tilläggsfinansiering.

Kostnaden för att ordna flerspråkig samhällsorientering har uppskattats till 500 euro per person på motsvarande sätt som beskrivs ovan för Fastlandsfinland. Ersättning kan sökas endast en gång för samma person för denna tjänst.

Dessutom föreslås i enlighet med regeringsprogrammet en tilläggsfinansiering på fem miljoner euro för att främja integrationen av invandramammor. Genom ovan nämnda regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med

den (RP 21/2024 rd) föreslogs att denna finansiering riktas till kommunerna i Fastlandsfinland genom statsandelsfinansieringen för kommunal basservice och till kommunerna i landskapet Åland genom en kalkylerad ersättning för specialkostnader, eftersom statsandelssystemet inte används på Åland. År 2018 fick 2 121 personer som var födda utomlands och hade ett främmande språk som modersmål hemvårdsstöd. År 2022 bodde 0,98 procent av alla utländska kvinnor i åldern 20–49 år på Åland. Om man bedömer att samma andel får hemvårdsstöd på Åland som på andra håll i Finland, får 21 personer som är födda utomlands hemvårdsstöd på Åland. Det föreslås ett tillägg på 60 000 euro till kommunerna i landskapet Åland, vilket innebär 2 857 euro per person (60 000 euro/21 personer). Kommunen ska ordna utbildningar eller andra tjänster som lämpar sig för invandrarföräldrar med denna finansiering och även beakta hur barnvården genomförs. Ersättning kan sökas endast en gång för samma person för denna tjänst. Finansieringen har beaktats i den justerade ramen 2025–2028.

Enligt 60 § i integrationslagen beviljas kommunen statsandel för sektorsövergripande samarbete för integration. I Fastlandsfinland har verksamheten i de största städerna utvecklats som en verksamhet som sker vid kompetenscenter, där sysselsättningen av arbetssökande kunder har påskyndats genom samarbete över förvaltningsgränserna. I fråga om sektorsövergripande samarbete föreslås att en kommun i landskapet Åland får 560 euro/person för att skaffa samservice av två personer, det vill säga en representant för kommunen och Kommunernas socialtjänst (KST).

I oktober 2023 fanns det 504 utländska arbetssökande på Åland, vilket är cirka 0,57 procent av alla utländska arbetssökande i Finland. Kommunerna i Fastlandsfinland anvisas finansiering på 2 000 000 euro för sektorsövergripande samarbete. När kostnaden för landskapet Åland ställs i relation till antalet utländska arbetssökande i Fastlandsfinland, uppskattas Åland använda högst 11 400 euro per år för sektorsövergripande samarbete ($0,57\% * 2\,000\,000\text{ euro} = 11\,400\text{ euro}$). Denna andel har inte beaktats i planen för de offentliga finanserna, utan den förutsätter tilläggsfinansiering.

Kalkylerad ersättning för specialkostnader till en kommun i landskapet Åland

	Euro
Vägledning och rådgivning (10 §), en kommun	11 800/år
Bedömningar av kompetens och behovet av integrationstjänster och integrationsplaner (andra än flyktingar och arbetssökande)	700/person
Flerspråkig samhällsorientering	500/person
Främjande av invandrarföräldrars integration	2 857/person
Ordnande av sektorsövergripande samarbete	560/person

Enligt det föreslagna 3 § 2 mom. är en förutsättning för att ersättning ska betalas att kommunen i landskapet Åland har ordnat sådana tjänster. Kommunen kan ansöka om ersättning för endast någon av dessa tjänster eller för alla, beroende på hur den har genomfört de ovan beskrivna tjänsterna. För varje person betalas ersättning endast en gång för varje tjänst som avses i 2–5 punkten i momentet. För en tjänst som avses i 1 punkten betalas på ansökan en årlig engångsersättning till en kommun, och närings-, trafik- och miljöcentralen bedömer om kommunen tillhandahåller tjänster som täcker hela landskapet i tillräcklig utsträckning för att kunna ansöka om ersättning.

Enligt 65 § 4 mom. i integrationslagen är en förutsättning för betalning av ersättning dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om detta. En kommun som hör till landskapet Åland ansöker alltså först om ett beslut om ersättningar från närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland och därefter om ersättningar från utvecklings- och förvaltningscentret för närings-, trafik- och miljöcentralerna.

4 §. Ikraftträdande. Det föreslås att det i 4 § i förordningen föreskrivs om när den träder i kraft. Förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025, det vill säga samtidigt som integrationslagen.

3 Förslagets konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheter

Propositionen har ringa konsekvenser för statsfinanserna, den kommunala ekonomin och välfärdsområdets ekonomi. Beslut om finansieringen till kommunerna och välfärdsområdena enligt denna förordning har i huvudsak fattats i planen för de offentliga finanserna 2023–2027 som godkändes våren 2022. Dessutom beslöt man våren 2024 i planen för de offentliga finanserna 2025–2028 att ersättningen för integrationsutbildning sänks så att den motsvarar de minskade kostnaderna, vilket medför besparingar i statsfinanserna från och med 2025. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering minskas kostnaderna för tolkning med cirka tre miljoner euro per år, vilket medför besparingar i statsfinanserna från och med 2025. Förbättrandet av invandramammornas ställning enligt regeringsprogrammet, en tilläggsfinansiering på fem miljoner euro från och med 2025, genomförs i huvudsak genom ändringen av integrationslagen, men om den andel av finansieringen som hör till kommunerna i landskapet Åland, det vill säga 60 000 euro, föreskrivs genom denna förordning. I fråga om utbetalning av ersättningar enligt 65 § 3 mom. i integrationslagen till kommuner i landskapet Åland har konsekvensbedömningarna preciserats och för dessa behövs sammanlagt cirka 27 000 euro i tilläggsfinansiering under moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet, förslagsanslag). Av tilläggsfinansieringen fördelas 11 800 euro till ordnande av vägledning och rådgivning enligt 10 § i integrationslagen i landskapet Åland, 3 500 euro till bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för arbetssökande och andra personer än de som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen i landskapet Åland samt 11 400 euro till ordnande av sektorsövergripande samarbete i landskapet Åland. Finansieringen kan genomföras genom att den finansiering som behövs överförs från moment 32.50.03 (Främjande av integration och arbetskraftsinvandring, reservationsanslag) till moment 32.50.30 i planen för de offentliga finanserna för 2025–2028.

Propositionen har ringa konsekvenser för den kommunala ekonomin samt för välfärdsområdenas, Helsingfors stads och ÅHS:s ekonomi eftersom avsikten är att genom förordning av statsrådet föreskriva om de kalkylerade ersättningar som de får. Jämfört med den nuvarande kalkylerade ersättningen ökar de ersättningsbelopp som de olika parterna får. Å andra sidan har de kostnader för tolkning som i nuläget söks enligt de faktiska kostnaderna samt den ersättning för inledande kartläggning som kommunerna nu ansöker om graderats som en del av den kalkylerade ersättningen. Dessutom är det skäl att beakta att de ökade ersättningsbeloppen också grundar sig på att täcka kostnaderna för nya uppgifter enligt integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025. Till denna del kan det anses att de ekonomiska konsekvenserna i huvudsak är en följd av den nya integrationslagen och att beslut om dem i huvudsak har fattats redan i planen för de offentliga finanserna 2023–2027 som godkändes våren 2022. Eftersom den besparing i integrationsutbildningen som presenterades i planen för de offentliga finanserna 2025–2028 våren 2024 grundar sig på sänkta kostnader, bedöms detta inte ha någon inverkan på den kommunala ekonomin.

Konsekvenserna av denna förordning för ovan nämnda myndigheters ekonomi anknyter till hur ersättningarna föreslås fördelas mellan myndigheterna. Syftet med fördelningen av ersättningarna är att svara mot hur kostnaderna fördelas. I projektet för att ändra integrationslagen preciserades i RP 21/2024 rd kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter vid mottagande av kvotflyktingar, men detta bedöms inte ha någon betydande inverkan på fördelningen av kostnaderna. Dessutom har propositionen ringa konsekvenser för ovan nämnda myndigheters ekonomi eftersom minskningen med cirka tre miljoner euro i fråga om tolkning förutsätter att kommunerna samt välfärdsområdena, Helsingfors stad och ÅHS genomför tolkningen mer kostnadseffektivt än tidigare. Vad gäller kommuner som hör till landskapet Åland har propositionen ringa positiva konsekvenser eftersom den statsandelsfinansiering som föreslås och föreskrivs för kommuner i Fastlandsfinland i integrationslagen i och med denna förordning föreslås betalas till kommunerna i landskapet Åland som en del av den kalkylerade ersättningen.

Dessutom förutsätter ändringarna i utbetalningen av den kalkylerade ersättningen att Migrationsverket utvecklar UMA-systemet. Kostnaderna för systemutvecklingen täcks under moment 26.01.26.2 Särskilt anslag för omplacering ur Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF), som arbets- och

näringsministeriet har rätt att använda. Finansieringen av den systemutveckling som denna förordning förutsätter ingår i ett anslag som har reserverats för att genomföra förändringarna i den kalkylerade ersättningen enligt integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 samt i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den (TEM018:00/2023) som är under beredning.

Övriga samhällliga konsekvenser

Propositionen har ringa indirekta konsekvenser för främjandet av integrationen av invandrare och i synnerhet personer med flyktingbakgrund. Syftet med myndigheternas finansiering för att främja integration är att säkerställa att de sköter sina lagstadgade uppgifter, inklusive ordnar de tjänster som förutsätts i integrationslagen på ett sätt som tillgodoser servicebehovet i området. Om kommunerna och välfärdsområdena till följd av sänkningen av ersättningen för tolkning som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen beslutar att minska tillgången till tolkning, påverkar det invandrarna. Det kan i synnerhet påverka jämställdheten mellan könen och barn.

Minskade tjänster skulle också påverka jämställdheten mellan könen. Om en minskning av den tolkning som myndigheterna ordnar leder till att släktingar eller vänner i högre grad används som tolkar, kan det leda till missförstånd och partiskhet vid skötseln av ärenden, till exempel så att en kvinnas faktiska åsikt och vilja inte förmedlas. Tillgången till tolkning särskilt inom social- och hälsovårdstjänsterna är en jämställdhetsfråga för kvinnor. Enligt artikel 12.1 i CEDAW-konventionen (konventionen om avskaffande av all slags diskriminering mot kvinnor, FördrS 67–68/1986) ska konventionsstaterna till exempel vidta alla nödvändiga åtgärder för att avskaffa diskriminering av kvinnor inom hälso- och sjukvården och säkerställa jämställdhet mellan könen i fråga om tillgången till hälso- och sjukvårdstjänster, inklusive familjeplaneringstjänster. Kvinnor flyttar oftare än män till Finland på grund av familjeband och när de vårdar små barn i hemmet är det svårare för dem att delta i språkutbildning. Därför är det ofta svårare för invandrarkvinnor som har familj att lära sig finska eller svenska än det är för männen. Många kvinnor flyttar till landet i barnafödande ålder och behöver tjänster för att trygga hälsan och välbefinnandet för sig själv och sina barn. En begränsning av tolkningsmöjligheterna försämrar jämställdheten mellan könen när det gäller att använda de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet erbjuder i enlighet med sina behov. Till följd av att tolkningen begränsas kan det också bli svårare att upptäcka skadliga traditioner såsom hedersrelaterat våld eller könsstympning av kvinnor och flickor inom social- och hälsovårdstjänsterna och polisen. Tolkning är viktigt för att främja sexuell och reproduktiv hälsa. Av dessa orsaker ska kommunerna och välfärdsområdena säkerställa att det finns tillgång till den tolkning som behövs trots ändringarna i de kalkylerade ersättningarna.

En risk utöver underanvändning av tolkar och felaktiga beslut är dessutom att minderåriga barn till invandrare i praktiken fungerar som tolkar inom myndighetstjänster och i andra ärendesituationer i strid med anvisningarna. Ett barn som är tolk måste ofta ta för mycket ansvar för sin ålder och utvecklingsnivå och exponeras för ärenden eller situationer som inte är förenliga med barnets bästa. Barns rätt till barndom måste skyddas och deras jämlikhet måste säkerställas. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (FördrS 59–60/1991) ska barn behandlas jämlikt oberoende av deras egen eller föräldrarnas bakgrund eller egenskaper (artikel 2). För att den minskade kalkylerade ersättningstiden inte ska leda till skadliga konsekvenser för barn, ska man sörja för kommunens och välfärdsområdets myndigheters tolkningskompetens och -etik genom att precisera anvisningarna om tolkning.

Myndigheterna har dock en lagstadgad skyldighet enligt förvaltningslagen att se till att en person förstår de ärenden som gäller hen och därför vid behov anlita tolk. De negativa konsekvenser för jämställdheten mellan könen och barnets bästa som minskningen av ersättningarna för tolkning eventuellt orsakar kan således förebyggas genom noggranna anvisningar från myndigheterna.

4 Beredning av ärendet

Förslaget till förordning har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet.

Propositionen var ute på remiss xx.xx.2024–xx.xx.2024. Utlåtanden begärdes bland annat av andra ministerier, TE-byråer, kommuner, välfärdsområden, NTM-centraler, andra centrala myndigheter samt aktörer inom tredje sektorn, till exempel läroanstalter, organisationer, föreningar och samfund.

5 Ikraftträdande

Det föreslås att förordningen träder i kraft den 1 januari 2025.